

Sygn. akt AmC 5743/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 lipca 2012 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - XVII Wydział Ochrony Konkurencji i Konsumentów w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Adam Malinowski

po rozpoznaniu w dniu 31 lipca 2012 r., w Warszawie na posiedzeniu niejawnym sprawy

z powództwa (...) Stowarzyszenie (...)

przeciwko S.-M. J. M., (...) Spółka Jawna z siedzibą w S.

o uznanie postanowienia wzorca umowy za niedozwolone

1. uznaje za niedozwolone i zakazuje pozwanemu wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowienia wzorca umowy o treści "W przypadku rozwiązania Umowy lub zerwania Umowy Abonentowi nie przysługuje zwrot poniesionych opłat"

2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych;

Sygn. akt XVII AmC 5743 / 11

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 2011-11-15 powód - (...) Stowarzyszenie (...) - domagał się uznania za niedozwolone i zakazania wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowienia wzorca umowy o treści: "W przypadku rozwiązania Umowy lub zerwania Umowy Abonentowi nie przysługuje zwrot poniesionych opłat". (§16.10 - Regulamin świadczenia usług telekomunikacyjnych przez S.- (...) Spółkę Jawną) - którym posługuje się pozwany S.-M. J. M., K. M. Sp. j.. Nadto wniósł o zasądzenie kosztów procesu.

Zdaniem powoda rzeczony zapis wzorca umowy wypełnia hipotezę art. 385[1] § 1 kc, zgodnie z którym postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Powód wywodził, że przedmiotowe postanowieniem może wyłączyć obowiązek zwrotu opłat za świadczenie niespełnione jeżeli konsument zrezygnuje z zawarcia umowy lub jej wykonania, a także wyłączyć prawo konsumenta do żądania zwrotu świadczenia spełnionego wcześniej niż świadczenie pozwanego, gdy strony wypowiedają, rozwiązują lub odstępują od umowy.

Pozwany uznał powództwo co do istoty i wniósł o zasądzenie kosztów procesu od powoda. Wskazał, że zaprzestał stosowania kwestionowanego postanowienia w używanych wzorcach umów. Zaprzeczył również, jakoby kwestionowany zapis stosowany był kiedykolwiek wobec konsumentów w sposób niedozwolony – mimo, że literalnie może on być tak rozumiany – oraz podniósł, że przedmiotowa klauzula nie została zakwestionowana przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w czasie kontroli przeprowadzonej w 2008 roku.

W zakresie kosztów postępowania pozwany wniósł o zastosowanie art. 101 kpc z uwagi na to, że nie dał powodów do wytoczenia sprawy i uznał powództwo przy pierwszej czynności procesowej.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany S.-M. J. M., K. M. Sp j. prowadzi działalność gospodarczą polegającą na świadczeniu usług telekomunikacyjnych. W ramach tej działalności posługiwał się w obrocie z konsumentami postanowieniem wzorca umowy o treści wskazanej w pozwie (tj. "W przypadku rozwiązania Umowy lub zerwania Umowy Abonentowi nie przysługuje zwrot poniesionych opłat") i zaprzestał tego w okresie sześciu miesięcy poprzedzającym wniesienie pozwu w niniejszej sprawie.

Art. 230 kpc stanowi, że gdy strona nie wypowie się co do twierdzeń strony przeciwnej o faktach, sąd, mając na uwadze wyniki całej rozprawy, może fakty te uznać za przyznane. Za podstawę ustalenia stanu faktycznego Sąd przyjął wzajemnie niekwestionowane twierdzenia stron kierując się zasadą wyrażoną w art. 230 kpc.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zważywszy na stanowisko strony pozwanej, w szczególności na brak sporu stron co do uznania niedozwolonego charakteru kwestionowanego zapisu wzorca, rozważania odnośnie okoliczności sprawy można ograniczyć do najistotniejszych stwierdzeń.

Stosownie do treści art. 385[1] §1 kc, aby uznać dane postanowienie umowne za niedozwolone musi ono spełniać czterech przesłanki tj.: (I) postanowienie nie zostało indywidualnie uzgodnione z konsumentem, (II) ukształtowane przez postanowienie prawa i obowiązki konsumenta pozostają w sprzeczności z dobrymi obyczajami, (III) powyższe prawa i obowiązki rażąco naruszają interesy konsumenta oraz (IV) postanowienie umowy nie dotyczy sformułowanych w sposób jednoznaczny głównych świadczeń stron.

Przesłanka braku indywidualnego uzgodnienia nie może w tej sprawie mieć znaczenia wobec abstrakcyjnego charakteru kontroli postanowienia wzorca umownego. Nie ma także znaczenia, czy wzorzec był, czy też nie był zastosowany przy zawieraniu jakiejś konkretnej umowy. Kontrola ta ma bowiem charakter oceny ex ante i obejmuje wzorzec, nie zaś konkretną umowę.

Nie zachodzi sytuacja, o której mowa w zdaniu drugim art. 385[1], wykluczająca możliwość uznania postanowienia za niedozwolone. Omawiane postanowienie nie dotyczy bowiem głównych świadczeń stron.

Pozostaje zatem ustalić, czy wskazane w pozwie postanowienie wzorca umowy jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumentów.

W tym miejscu wskazać należy, że klauzula generalna wyrażona w art. 385[1] §1 kc uzupełniona została listą przykładowych postanowień umownych zamieszczoną w art. 385[3] kc. Obejmuje ona najczęściej spotykane w praktyce klauzule uznane za sprzeczne z dobrymi obyczajami zarazem rażąco naruszające interesy konsumenta. Ich wspólną cechą jest nierównomierne rozłożenie praw, obowiązków lub ryzyka między stronami prowadzące do zachwiania równowagi kontraktowej. Są to takie klauzule, które jedną ze stron (konsumenta) z góry, w oderwaniu od konkretnych okoliczności, stawiają w gorszym położeniu. Wyliczenie to ma charakter niepełny, przykładowy i pomocniczy. Funkcja jego polega na tym, iż zastosowanie we wzorcu umowy postanowień odpowiadających wskazanym w katalogu znacząco ułatwia wykazanie, że spełniają one przesłanki niedozwolonych postanowień umownych objętych klauzulą generalną art. 385[1] §1 kc. W razie wątpliwości ciężar dowodu, że postanowienia takie nie spełniają przesłanek klauzuli generalnej spoczywa na przedsiębiorcy.

Przedmiotowe postanowienie wzorca umowy wypełnia przesłanki art. 385[1] § 1 zd. 1 kc, w szczególności zaś mieści się w hipotezach art. 385[3] pkt. 12 i 13 kc. Sąd podziela w tym zakresie stanowisko powoda i pozwanego. Zapis ten z góry wyłącza obowiązek zwrotu opłat za świadczenie niespełnione, jeżeli konsument zrezygnuje z zawarcia umowy lub jej wykonania. Wyłącza także prawo konsumenta do żądania zwrotu świadczenia spełnionego wcześniej niż świadczenie pozwanego, gdy strony wypowiadają, rozwiązują lub odstępują od umowy. Sytuacja taka jest szczególnie prawdopodobna, wobec postanowienia § 9.2 Regulaminu, przewidującego obowiązek uiszczania opłat

abonamentowych za miesiąc z góry. W przekonaniu Sądu pozostaje to w sprzeczności z dobrymi obyczajami oraz stanowi rażące naruszenie interesów konsumentów.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 385[1]§ 1 kc, Sąd uznał postanowienie wzorca umowy za niedozwolone, zaś na podstawie art. 479[42] § 1 kpc zakazał jego wykorzystywania w obrocie z udziałem konsumentów.

Podstawę prawną wydania wyroku na posiedzeniu niejawnym stanowił przepis art. 479[17] § 1 kpc w zw. z art. 9 ust. 1 i art. 11 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. nr 233 poz. 1381).

O publikacji prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt strony pozwanej zarządzono na podstawie art. 479[44] kpc.

O kosztach postępowania orzeczono w oparciu o art. 98 kpc, zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony.

Przyznane stronie koszty stanowią wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości 360 zł - ustalone na podstawie § 14 ust. 3 pkt 2 w zw. z § 2 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. nr 163. poz. 1349 ze zm.).

W przedmiotowej sprawie nie mógł znaleźć zastosowania art. 101 kpc, gdyż nie zachodziła jedna z kumulatywnie wymienionych w nim przesłanek. Nie można mianowicie stwierdzić, że pozwany nie dał powodu do wytoczenia powództwa. W świetle art. 479[40], a zwłaszcza 479[39] kpc widać wyraźnie, że intencją ustawodawcy było umożliwienie wszczynania i prowadzenia postępowań o uznanie wzorca umowy za niedozwolone także w sytuacji zaniechania stosowania takiego postanowienia. Nie jest bowiem przedmiotem tego postępowania nakazanie przedsiębiorcy zaniechania stosowania niedozwolonego postanowienia, ale uznanie go za niedozwolone i zakazanie stosowania go z mocą wiążącą wobec osób trzecich.

Mając na uwadze wynik sprawy, orzeczenie o nakazaniu pobrania od strony pozwanej opłaty od pozwu uzasadnia przepis art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. nr 167 poz. 1398 ze zm.).